

LA GRALLA

AVISOS Y SUSCRIPCIONS
SARANDI 203
AL COSTAT DEL CORREO

PERIÓDICH SENMANAL Y LITERARI

SUSCRICIÓN ADELANTADA
Ciutat ps. 0.50
Campanya » 0.60
Exterior » 0.70

LA GRALLA

MONTEVIDEO, 31 JANER DE 1886

Duas cartas del Doctor Ferran

Per lo vapor «Senegal» nostra Redacció ha rebut una afectuosíssima carta de nostre ilustre paísá lo Dr. Ferran de la qual nos complau reproduhir alguns párrafos:

« Sr. Director de LA GRALLA.

» Molt senyor meu:

» Avans de tot dech darli las mes espresivas gracias per la campanya periodística sostinguda en las planas de LA GRALLA á favor de la colerisació "preventiva; també m'atravesch á demanarli qu' en nom meu las fassi estensivas á tots mos compatriotas d' eixa que se hajen mostrat coparticips de mas adversitats y de mos triunfos.

» M' omplena de satisfacció lo que, á pesar de tanta calumnia com sobre mi ha caygut, no duptaren Vds. un sol moment de ma honradesa ni de ma bona fé; en quant al valor de mon descubrimient, jo crech que los fets son sobradament eloqüents y que escusa tot elogi de ma part.»

Fins aquí nostre ilustre paísá.

Las benévolas paraulas ab que nos afavoreix obligarian envers ell nostra gratitut, si no estessim plenaments convensuts que sol cumplirem nostre deber defensant al paísá ab tanta sanya difamat.

LA GRALLA, que es catalana de debó, enlayra tot lo que á Catalunya perteneix, per mes qu' en eixa ocasió siga poch lo qu' ha fet; y

creu qu' honrant sa terra, s' honra á sí mateixa.

Per lo mateix correu la Comissió encarregada de la suscripció pera afavorir á los damnificats de lo cólera ha rebut la següent carta, la que copiem íntegra y demanem á nostres colegas que la reproduixin pera que tots los que á la suscripció contribuïren tingan coneixement d' ella.

En aquesta carta lo célebre metje tortosí acusa rebuda de la primera lletra que la Comissió li enviá per la cantitat de 2,527.20 pessetas:

« Señor D. Enrich Ráfols, President de la Comissió.

» Tortosa, Janer 2 de 1886.

» Molt senyor meu y de tota ma consideració: En mon poder sa atenta de data 6 de Novembre, en la qual se 'm confia una missió inmerescuda per lo honrosíssima. Procuraré interpretar fidelment los sentiments filantrópichs dels donants socorrent verdaderas necessitats ocasionadas per lo cólera. Oportunament rebrán Vs. comta detallada de la distribució de las 2527,20 pessetas que tinch en mon poder. A mes, procuraré que las autoritats locals donguin á la premsa lo nom y situació de's pobres afavorits, com també la cantitat distribuïda á cada hù d' ells.

Mas més espresivas mostrás d' agrahiment als redactors de LA GRALLA; y Vosté disposi de son atent y S. S. Q. B. S. M.

JAUME FERRAN

Ben prest podrém posá en coneixement del públich lo resultat de la distribució, segons se despren de la carta del Dr. Ferran.

LAS ALAS NEGRAS

POEMA

INTRODUCCIÓ

(Seguiment)

No era possible; aquell infern d' ideas rodava en mon cervell com ball fantástich y públichs, palcos, cómichs y plateas, tot despreciantme ab un sorris sarcástich,

Giravoltava en mi, ab cordám y fustas y tramohistas y telons y tela, y llum Drumont, y pló, y queixas adustas del empresari qu' un mal fi rezela,

¡Y comptéu tot mon sér com estaria, d' insults y humillacions ab tan acopi! ab aquell temporal, que 'm sacudia lo tronch que ho sosté tot, qu' es l' amor propi!

Feya com fa, volant, l' arneta folla que vol del llum fugir é hi torna á ráurer, y, tal com subgectát per una argolla, tornava sempre en mon desfici á cáurer.

De nou, tot altre cop se 'm reproduhia: la representació desconcertada; lo consueta cridant, qu' esfarehia, y la xusma udolant desenfrenada.

Amichs contra enemichs batentse á fora; l' ultratge foll despreciatiu del neci, y, aquella veu de ¡Fora! aixordadora que 'l cor glassava ab són mortal despreci.

Despreci; sí; en aquell moment terrible d' afany, de destrucció y de boig desbari, de terra ja aixecar no era possible lo meu trencat concepte literari.

Y, ja l' ídol caigut, indignas farsas eran no mes las que jo fet havia, y 'ls acomodadors, porters, comparsas, tothom en teatro mes que jo entenia.

Y tenian rahó; no era traidora la causa que 'ls portá prous á sentirshi; per perdre un Waterloo tan bo jo fora com l' immortal guerrer que va rendirshi.

Tot aixó junt, vivent se barrejava ab l' eco dels aplausos y la innoble

protesta de la enveja, tant mes brava quant l' aplauso amistós ressona doble.

Tot un dia de febre y de impaciencia, tot' una nit d' angoja y de deliri; dels uns sufrint l' insult y la inclemencia de tots patint l' angoja y lo martiri,

féren la postració que 'm lográ abatre; se tancaren mos ulls, vingué l' insomni; y, quan la Séu va dar al vent las quatre, jo entrí de plé en aquest terrible somni:

Morí 'l Pintor. Sa casa mortuoria, sent jo á Paris, vaig volé anar á véurer; la universalitat d' aquella gloria, com un abim tenia 'l dó d' atréurer.

Així era la gentada que invadia la casa d' aquell geni, tanta y tanta, que escalas y saló y cambras omplia sempre avansant ab silenciosa planta.

Jo era un grá sols d' aquell bessant de sorra, una gota no mes d' aquella riada que, com l' ona, prop l' ombra d' una torre, d' un feretro al davant, restá parada.

Ell era l' urna que guardava, hermosa, las despallas d' aquell pintor insigne, qual gran carrera prosseguint, gloriosa, de la immortalitat va ferse digna.

Bé estava amortallat; mes no endolada ab negres draps per tot la cambra 's veyá, sinó de 'ls llensos al entorn voltada, immortals obras del qui mort ja jeya.

Baixell era són túmbol que surava damunt d' un mar tot de llirs blancs y rosas y, ab l' olor del llaurer, ubriacava l' estrany borreig de tan distintas cosas.

Aprop, un maniquí, en son front cenyia de Cleopatra la imperial diadema, y un mico á son costat, rient, escarnia de són mantell la magestat suprema.

De marbre mes enllá véyas l' estátua del catorsé Lluís, obra escultórica que á pler la vanitat mostrava fátua del rey qual ambició va ferse histórica.

Al costat d' éll, portant la vestidura que á Yeddo du la xusma japonesa,

autómata de rústega figura
tenia un papagall en sa má extesa.

Tot era heterogeni, extrany y exótich.
De lo marvellós fent la delicia,
vestia allí, impudent, sátir erótich,
la pùrpura folgant cardenalicia.

Vestia allá, de Napoleon la noble
Magestuosa figura, la dalmática
episcopal ab que va arengá al poble
lo Bisbe de Beziers, ab veu fanática.

Com húsars de la Mort, tres calaveras
mantells de reys arrossegant lluhian;
son costellam mostrant com á rengleras
de cordons d' edecans que sostenian.

En viva confusió y barreja estranya,
los panders enflocats prop la bandola
penjavan colorits, ab la dolsanya
y la bandurria típica espanyola.

Y espingardas, trabuchs y darts salvatges,
ab cuirassas y arcas y armaduras,
ostentavan cartelas y prestatges,
tot destacantse entre ecsemplars figuras.

Y, ab aixó combinat, brocats, damassos,
de Persia catifals, prehuats tapissos,
y garlandas de flors, y vels, y llassos,
y vestits singulars d' estranys paissos.

La originalitat prop de la cópia,
lo gust helénich fi prop las dauradas
fullas barrocas de la cornucópia
que del minuet reflectá un jorn balladas.

Lo gust xurrigueresch, ab contrastanta
disparitat prop l' àtich gust de Grecia,
s' enmirallava en la per tot brillanta
cristalleria hermosa de Venecia.

Y en mitj la sala majestuós, altivol,
lo tumbol del Pintor ahont el mort jeya,
rodejat de blandons, que 'l mort, placivol,
veyentlos flamejar, talment sonreya.

Y sonreya, era cert; entorn la flama
d' un d' aquells llums, daurada papallona
volatejava, com entorn la que ama
volta l' amant á la que 'l cor éll dona.

Jo vaig pensar en lo que 'l mort pensava:
—Veus aquí, deya, tal fou ma historia.
Com éixa papallona voltejava
jo, viu, entorn de lo méu llum de gloria.

Y ab foch d' aquell llum, que també abrusa
com lo flam del blandó qu' ella volteja,
vaig cremarme 'l cervell, com ella, ilusa,
sas alas cremará, del llir enveja.

Lo cert deya 'l Pintó; espirals formava
entorn del llum la papallona, y gloria
y amor sens fi en lo llum que la cremava
trová entre cendras al finir sa historia.

Tots los que 'l fet vegérem, nos sentirem,
per tal similitut, ab plor, sorpresos.
Los uns dels altres en los ulls llegirem
lo dol que causan los grans sérs malmesos.

Y molts plorarem, y perque 's convencí
lo món de que ningú á n' al dol s' avesa,
se va umplir tot l' espay, d' aquell silenci
solemne y reverent, qu' apar que résa.

May l' he sentit igual. Si es no sentirlo
lo sentirlo ben bé, tan complert era
que, per contrast, jo 'm creya percibirlo
mes suáu que la remor de la fumera,

Que, cremant feyan dels blandons las flamas
y 'l volar de la mosca perfidiosa
que, com la groga abella, per las ramas,
de flor en flor s' en vá á la mes melosa,

Per las altrás deixant l' afan lluminich,
la sanch coagulada en lo mort llabi
cercava de Doré, per lo gust cinich
de nudrir són vil sér ab sanch de sabi.

Llavors vingué la nit. Los que guardavan
la casa mortuoria del gran geni,
fent retirá á tothom, jo, que tancavan
vegi las portas de aquell vast prosceni.

Prosceni, si; talment teatral era
l' aparato faustuós d' aquella sala,
que, ab la persona que 'n sortí darrera,
espléndida quedá d' ambit y gala.

No he sentit may una impressió mes fonda
que la que vaig notar tot sol al véurerm,
sacudi 'l mort sa cabellera blonda
y s' aixecá sonrient. Amich va créurerm.

Coronada de llors l' augusta testa,
del féretro baixá; posá la planta
damunt las gradas, qu' eran ja floresta,
ab tan llorer y floressencia tanta,

Y, avansant vers á mí arrastrant coronas,
com arrastra l' oratge secas fullas,

quan en lo bosch, remolinàts, com onas,
de la tardor barreja las despullas,

Me va allargar la má, va dirigir-me
una mirada ab carinyós afecte:
—Salut al hoste y al amich,—va dir-me,
la méva dins sa má tenint subjecte,

y emportantsem ab ell, sonrient y amable,
com per afalagá al amich pertoca,
me comensá á mostrar la inmensurable
riquesa de bocets. L' un, una roca.

FREDERICH SOLER

Mestre en Gay-Saber

TEATRE CATALÀ

Apuntacions històriques-crítics desde 'ls seus origen
fins al present estat

(Seguiment)

II

Las del primer son senzillas y ben dialogadas; las constums que pinta y 'ls personatjes que jugan son reals y vivents en aquells temps, y la hilaritat á que mohuen es de bona lley y filla d' efectes y contrast cómichs ben trobats. Las obretas del segon acusan moltas voltas lo coneixement que del teatre havia de tenir un actor que á sos propis mérits juntava la circumstancia de haver format part de las companyias que dirigian en Prieto y en Maiquez; y 's diferenciavan de las de én Renart, en ser la major part de circumstancias, treyen los arguments de distints fets á que doná lloch la travallosa lluyta de ideas que tant preocupá als nostres avis.

Despres d' aqueixos afortunats ensaigs, passaren alguns anys, durant los quals en tots los cafés cantants y las reunions caseras, llavors de moda, se cantavan tonadillas y juguets, y 's representavan entremesos y saynetes escrits en la nostra llengua que no serviren de poch, á pesar de la seua vulgaritat de llenguatge, pera conservar las simpatías que per lo naixent teatre havian despertat en Robrenyo y en Renart. Ab motiu de la guerra d' Africa torná la Thalia catalana á trepitjar la escena, podentse dir que en aquella

ocasió posá 'l peu á las taulas per á ja no retirarlen mes. A las loas *de l' Africa minyons* y altrás per aquella guerra inspiradas: á las jocosas pessas en igual ocasió escritas per qui despres ha estat lo mes fecundo dramátich nostre, seguiren estrenos de dramas, comedias, sarsuelas y gatadas, com la Verge de las Mercés, La nina dels cabells d' or, Cada cosa per son temps com las ligas per l' Agost, La romeria de Requesens, Setse jutjes, Una noya un com sol, La esquella de la torratxa y altres que per tant que l' arbre dels Jochs Florals aplegava ja sota sas branca tot lo que era catalá, lo teatre aná creixent y creixent ab tanta ufana que despres de molts estrenos en las taulas del Odeon y del Romea l' hi obri 'l Principal sas portas ab lo *Tal farás tal trobarás* la nit del 4 de Abril de 1865, y las seuas, ab los *Los Hereus*, lo Gran teatre del Liceo á 2 de Desembre de l' any 1868. De allavoras ençá lo teatre catalá de dia en dia s' ha anat enriquint ab novás obras de tota mena, líricas y bufas, cómicas y dramáticas: nous autors l' hi están oferint continuament lo fruyt de sos estudis é inspiracions, te companyias, empresas y colisseus, y s' ha fet reconeixé á Catalunya y fora de ella per verdader y caracterisat teatre, presentant com á carta de naturalesa los honrosos distintius de la procedencia y fins los vicis que en la inexperiencia de sa juventut ha contret.

En tres géneros, si l' un es digne de tal nom, poden dividir-se las produccions dramáticas catalanas fins avuy dia conegudas, com son; bufas, cómicas y dramáticas y dihem tres en lloch de dos, perquè 'ns remordiria la conciencia si no possem de banda aquesta aberració d' art, d' importació estrangera, nomenat género bufo, per á repel·lir-lo del nostre teatre, per mes que alguns autors s' esforsen en aclimatarlo. Afortunadament y sense escepcions, en totas quantas obras de aquest género s' han produhidas, cap bona qualitat havem sapigut distingirhi porque al desdonarla del nostre teatre tinga aquest de trovarlas de ménos. Poden los francesos, quan altre cosa no, alegar com á mérit del género de produccions que 'ls es predilecte, algunas bellas partituras, encara que trivials, per ells inspiradas, que en gracia de la novetat han arrivadas, á ferse populars; pero aquí hont la caràcter dominant y 'ls hàbits socials

no son per sort encara prou acançanats com fora menester perque aquesta llei de literatura s' hi aclimatés, no ha lograt ferse escriurer ni una mitjana partitura, y ha tingut de valerse, de tant en tant, per á no caurer en un total descrédit de pintors y atrécistas que la ajudessen á ferse ben veurer ab la riquesa del parament escénich.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA

A DIÓGENES

¡Gandul, mes que gandul! ¿Qué es lo que buscas? ab aqueixa rialleta desdenyosa?...

L' home perfecte vols? Y has de fer forsas ab ton fanal per xó, tirant en cara á n' aquest pobre món sa desventura?

Som á la terra ¿entens?... aquí á la terra; qu' es un lloch d' expiació, món transitori ahont la virtut s' hi trova sols á mitjas...

¡Y sensera la buscas!... Tal vegada pots envanirte tu d' ésser *ton home*?...

¿Ahont son tas perfeccions?... Té, aquí 't presento un mirall per' que 't pugas veure l' ànima.

¿Qué 't deu la humanitat? Res més qu' ofensas engegadas per tu com virtuts cínicas, per tu que l' has vilment apedregada com si estesses del tot exent de culpa.

¿Qué 't deu la humanitat? ta droperia, exemples criminals, que per sort d' ella no han deixat arrels fondas; y tu en cambi li deus al menys á aquella bota vuyda que 't servia de jas, de cau, de cova; puig no s' ha demostrat qu' ab ton cinisme te rebaxeïssis tant per teni ofici, y ofici de boter, que no es pels dropos.

¡Y que 'n dirém de ton orgull, oh sabí, d' aquell orgull que 't feya veure als homes com éssers inferiors!... Si un Alexandre tau tros de coniam en tos temps tingueres qu' arrivés á admirarte, no 't figuris qu' avuy dia 'l tinguessis, y molt ménos si venias á América, gran terra per aquells qui l' os no 'ls incomoda...

¡Oh terra santa del treball pubilla, desde 'l fons de mon cor jo 't bencheixo y 't jur' qu' anirás lluny!... ¡Tú no tens sabís que malgastin lo temps en tonter as!.....

WILLIAM XARAU

Las Carolinas

Fins que nostres *grans y bons amichs* los alemanys no sentaren com dret indiscutible que l' ofici de l' *ungla* lo mateix podia practicar-se per particulars que per nacions, ningú pensá qu' existissin unas illas anomenadas Carolinas.

Y ara s' ha fet tan vulgar lo nom, que las Carolinas son més conegudas que la ruda.

Aquí han entrat de moda.

Tenim una *lecheria* que ab molt énfassis son amo l' hi ha posat: «Tambo de las Carolinas.» Ara falta sapiguer si ha volgut fer referencia á que hi poden anar á pendrer llet las que las batejären ab aquell nom, ó si únicament á n' ellas se 'ls hi permet que esperin lo xicot baix l' *ambient perfumat* de l' establiment. Si es un rasgo de *patriolisme*, ¡quin exemple tan grandiót dona un munyidor de llet!... Proposo una corona de parells d' espardenyas pera premiarlo.

En una festa espanyola que 's doná fa poch, un mestre de l' orga, anunciá ab cohets borratxos, trompetas y papers, que oferia sa *carpa*, una especie d' embalat obert per tots costats perque l' aire no s' enmagatzemi, ahont ab lo nom de *Carolinas* hi vendria porch á lo Bismarck, truytas á lo Moltke, sigrons á lo Krupp, vins fins á lo lladregot y qué se jo cuántas cosas mes. Y feu negoci, perque l' acert en escullir lo títol es lo que ajuda més que tot á omplenar lo calaix del taulell. Y la «Carpa de las Carolinas» fou celebrada com siti de bons talls, lo mateix que las illas Carolinas foren declaradas «bona presa» per la gent de bigoti com cerda de sabaté, peus com catres y panxa ab arrels de «choucroute» arruxats de cervesa al entorn.

En una cantonada d' un dels carrers mes céntrichs de la capital, vaig veurer en lletras de dos pams aqueix rótul: «Gran dipòsit de las Carolinas.» Plé de curiositat per' inspeccionar la mena de negoci que s' establia ab tan retumbant nom, m' aturo, dono una ullalla al interior de la casa, y vegí que lo dipòsit era.... d' escombras.

Sense parlar del carretonet que porta en una bandera pintada de color de xacolate «Gelats de las Carolinas», d' un magatzem de vidres que ostenta 'l mateix títol, de gos-

sos y caballs que 'ls han bateijat ab nom de dona com ho es lo de Carolina, lo dia menos pensat, crech que tot bitxo vivent tractará de *carolinisarse*. Y no será estrany que com medi de propaganda llegim en los diaris un «suelto» concebut en aqueixos termes:

«Las Carolinas — Eixas importants illas, foren objecte d' un atentat inaudit per part dels *hulanos*. Pera contrarestar l' influencia dels moderns conqueridors, tots los que simpatisin ab Espanya están obligats á cridar com nosaltres: ¡Visca la *Fábrica d' Ams de las Carolinas!*»

ENRICH RÁFOLS

MASSA BÓ

Molt jovenet me trobava
sens' pares ab qui-abrassarme,
y altre recurs no 'm quedava
per més que 'l ferho 'm costava,
que buscar dona y casarme.

Casémnos donchs, ja está dit:
ja no vaig pensá en res més:
y encar que poch atreivit,
per fi vaig trobá un partit
y aixis vaig quedar promés.

Y gastant ben pocas rahons
molt prompte cayguí al parany:
puig las nostras relacions,
desprovistas de petons
s' acabaren al mitj any.

Ja res me podrá faltá'
deya jo tot satisfet :
tinch dona per estimá',
me cosirá y planxará
y sempre 'm fará anar net.

Mes vaig ben esgarrá 'l marro
¡quina dona mes fatal!
tot lo dia fá 'l bagarro:
y si 'm véu fumá un cigarro
ja mira si n' es de ral.

Es clar: com ella no 'n guanya
de sis y mitj vol que 'l fumi:
y devegadas ab manya
me clava alguna castanya
perque tampoch vol que ensumi.

Si un dia per carambola
á algun teatro vull anar,
no m' arma poca tabola:
y despres que molt m' amola

no vol obrirme al tornar.

Y ves á passar la nit
pe 'ls carrers... (pensanthi peno)
que 'l que 'm té més aburrit,
es pensar qu' ella es al llit
y jo estich fent lo sereno.

¿No 'ls ho sembla que vaig bè?
¡Qui ab tot aixó no 's irrita!
Es dir, jo pago 'l llogué,
tinch d' aná dormir al carré,
y un altre se 'n aprofita.

En sen clar vaig ab catxassa
á casa, tot espantat;
y com jo de bó 'n só massa,
y ella n' es de mala rassa,
encare 'm vol dá estufat.

Lo barbé 'l tinch á presiri.
¿'L café? cá: ni pensarhi.
Vaja 'ls dich que 's un deliri:
jo si que passo 'l martiri
que passá Déu al calvari.

Ella n' es tant capritxosa
que se m' está menjant viu,
y en agrandatli una cosa
ab una barra espantosa
se la compra y res me diu.

Ella té pentinadora,
té modista, bugadera,
no l' falta planxadora,
veyám qui no s' acalora
veyent qu' es tant trapassera.

Y de mí n' fa lo que vol;
me mana com un canalla,
me tracta com un mussol,
per res crida y arma un vol,
y tú noy, aguanta y calla.

Es dir que estich tant cansat
de aqueix ditzós matrimoni,
que 'ls ho dich en veritat
si desitjan pendre estat
primé dónguinse al demoni.

JOSEPH PLANAS

NOVAS

En la última sessió que celebrá la Real Academia de la Historia, fou nombrot académich corresponent en Valencia don Teodoro Llorente, distinguit director del periódich *Las Provincias* d' aquella capital.

En las eleccions tingudas dilluns en la *Associació Catalanista d' Excursions científicas*, foren elegits los senyors don Cèssar August Torres, President; vice-president, don Pelegrí Casades y Gramaches; tresorer, don Arthur de Domenech; vocals don Lluís Domenech y Muntaner y don Antoni Maria Foet y secretari segon, don Joan Millet.

Lo 16 Decembre la «Associació d' autors dramàtics catalans,» comensá la sèrie de funcions que deu donar en lo Teatre de Novedades, estrenantse lo drama de don Pere A. Torres, *Lo Combat de Trafalgar*.

La funció 's vegé del tot favorescuda per numerosa y distinguida concurrència, anant del tot bé.

En la sessió darrerament celebrada per lo Consell General del «Centre Catalá,» de Barcelona, s' aprobá per unanimitat una proposició suscrita per varis socis del «Centre» en la que 's demana á la Junta del Liceo se serveixi establir una cátedra de declamació catalana aixís com n' ha obert fa poch de declamació castellana. Se funda principalment la demanda del «Centre» en que tanta importancia te la literatura catalana com la castellana y en que la avuy ja robusta y esplendorosa dramática catalana necessita nou refors de bons actors pera substituhir, altre dia, als actuals que vagin desapareixent.

Esta arreglantse convenientment la sala de espectacles del teatro de Novedades pera las funcions que desde 'l dimecres pròxim hi donará l' Associació de autors dramàtics catalans. S' inauguran las representacions ab lo nou drama de don Pere A. Torres «Lo combat de Trafalgar» després del qual seguirán los estrenos d' una variada y valiosa sèrie de obras, entre las que figuran los dramas en tres actes «Tenebras» de don Ramon Picó y Campamar; «Cadena de ferro» de don Joaquim Riera y Bertran; «Lo puig dels juheus,» de don Joseph Serra y Campdelacreu; «Mestre Feliu,» de don Pere A. Torres; «Fins á cert punt y Mala herba, de don Francesch Ubach y Vinyeta; las comedias en tres actes «Castell de cartas», de don Ferran Agulló, «La escaleta del costat,» de don Teodoro Ba-

ró; «No es tan fiero» y «Entre poch y massa,» de don Eduart Llanas; las tragedias en tres actes «La venjansa dels Pirineus», de don Victor Balaguer; «Mar y cel» y «Lo fill del rey,» de don Angel Guimerá; y las comedias en un acte «L' hora tonta,» del senyor Agulló; «Per no mudarse de pis», de don Eduart Aulés; «De cobarts no hi ha res escrit.» de don Conrat Colomer; «Lletra menuda,» del senyor Riera y Bertran; y «La unió fa la forsa», del senyor Torres.

PIFIAS

Recomanem á nostres llegidors las cartas del Dr. Ferran que publiquem en nostra primera plana.

Segons telégrama rebut per En Francesch Aleu, germá del distingit advocat y ferm catalanista En Anton de P. Aleu, estaré aquet de retorn de son viatge á Espanya acompanyat de sa apreciable familia, lo dia 12 del pròxim mes.

Per nostre benvolgut amich, estém segurs de rebre importants noves de amichs y col·laboradors de Catalunya.

S' ha estrenat en lo *Teatre Catalá* de Barcelona, un drama trágich de lo Sr. Ferrer y Codina, titulat *Otger*.

En lo pròxim nombre donarem l'argument.

Nostre apreciable company N' Angel Roman Cartavio, ha deixat la redacció de nostre colega «El Telégrafo Marítimo,» desde quals planas ha sabut conquerirse un nom, per sos articles comercials, estadístichs é industrials, per los que té gran competencia y afició.

Esperem que nostre amich ben prest tornaré á l' estadi de la premsa, ahont se fá senti sa ausencia y 's nota lo buit de sos rahoables articles.

VUYTS Y NOUS

—¿Y donchs que tenim? preguntava un metje á un pobre malalt que habia enviat á buscarlo.

—Miri aquí, senyor doctor, la viga de l'esquena 'm fá mal y la post del pit també.

—Llavors no entench perque m' envia á buscar á mí.

—¿Y donchs á qui vol que demani?

—En materias de vigas y de posts, ningú com lo fuster.

Un perdis deya:

—Tinch un compte corrent ab en Girona.

—¿Qui, tú? Es impossible.

—Home, jo t' ho explicaré. Vull dir que 'ls dependents d' en Girona, me venen sempre corrent al darrera ab lo compte á la má.

Que 'ls bons son aquells que 's moren diu tothom, no sé per qué, perque 'ls que 's moren d' enveja no son bons, sino dolents.

De llegí ensenya y d' escriure la Carmeta, que sab molt, y la Tecla, que res sab, ¡qui ho entén! ho ensenya tot.

Considera 'l cristianisme la poligamia com crim, ¡y no 'n te pocas d' esposas Nostre Senyor Jesucrist!

Penso quan veig una dona que va ab la cara tapada, qu' es lletja ó 's don' vergonya d' haverse destapat massa.

WILLIAM XARAU.

Un colegial que durant l' istiu ha deixat la vena de la ignocencia, al ser reintegrat al colegi, deya mitj plorós:

—Papá, jo no vull anarhi á n' aquest colegi.

—Donchs á quin?

—Voldria entrar á colegi de noyas.

Lo pare tot orgullós y parlant per ell mateix:

—Aquest xicot se 't sembla á tú: té 'ls mateixos instints. Prou fará tronar y ploure.

Un amich convida á un altre á esmorsar y no l' hi dona res més que sardina. Sardinas escabexadas, sardinas fregidas, sardinas de Nantes...

—Veig que 'm donas moltes sardinas... diu lo convidat.

Si, t' he volgut obsequiar ab un festí de *Sardinápaló*.

En un teatre 's representa un drama plé de interès. Lo traidor comet un assassinat, y als crits de la víctima compareix la policia, mentres l' assessí fá mútis per l' esquerra.

—Dónde está el asesino? diu lo comissari. Buscadle.

En aquell moment se sent una véu desde 'l galliner que diu, ab tó desafortat:

—No, no per aquí! per l' esquerra! Busquéulo bé! S' ha escapat per l' esquerra!...

Epigramas

A un xicot de instint pervers

—¿De qué fás? un li digué.

—Porto 'ls llibres, respongué, de una casa de comers.

Y en efecte, es ben notori que 'l xicot no l' enganyava, puig se sab que 'ls trejinava del armari al escriptori.

Compón tota sola un vals la deixeble de 'n Simó.

—¿Tota sola? No, aixó es fals; ell li fá la introducció.

Epitafis

En pau descansa á n' aquí lo cadaver del Arturo.

—¿En pau dius? No pas ab mí, perque encare 'm déu un duro.

«L' actor Bernat aquí jau.»

—Es lo paper que li escau.

«Aqui jau un aleman.»

—Abrotxa't y tira avant.

«Aqui jau don Pau Beleta.»

—Morí 'l pobre.

—¿De miseria?

—Cá, no: morí de... poeta